

№ 6/1953.

LAGUTSKOTTETS betänkande № 6/1953 med anledning av landskapsstyrelsens framställning till Ålands landsting med förslag till landskapslag om rätt att på grund av legoavtal besitta jord eller tomt i landskapet Åland.

Med anledning av förenämnda framställning, varöver landstinget inbegärt lagutskottets utlåtande, får utskottet värdsammast framhålla följande:

Såsom landskapsstyrelsen i sin motivering framhåller, tillkommer landstinget lagstiftningsbehörighet, då ärendet angår "jord- och tomtlegorätten". Några andra inskränkningar finnas icke, än de som möjligen kunna härledas till medborgarnas allmänna grundlagsenliga rättigheter, nämnda, så vitt nu kan komma ifråga, i § 6 mom. 1 i Regeringsformen. För sin del anser utskottet, att den föreslagna lagstiftningen icke läderar någon av dessa rättigheter och att landstinget, som stöder sin lagstiftningsrätt på den i grundlagsenlig ordning stiftade självstyrelselagen, därför har lagstiftningsbehörighet i nu nämnt avseende.

Detta är enligt utskottets uppfattning fullgott motiv för lagstiftningsinitiativet. Däremot synes den omständigheten, att Republikens President beslutat att icke utöva sin veto rätt ifråga om landskapslagen om landskapet Ålands kolonisationskassa, icke kunna åberopas som skäl för behörigheten att lagstifta. Därigenom har icke öppnats någon ny lagstiftningsmöjlighet.

Utskottet delar även i alla avseenden landskapsstyrelsens uppfattning ifråga om syftemålet med den föreslagna landskapslagen, men finner lagens utformning så knapphändig och bristfällig, att utskottet icke kan rekommendera densamma till godkännande.

För det första inskränkes rätten att på grund av legoavtal besitta jord enligt § 1 endast till fysiska personer, medan det enligt utskottets uppfattning är nödvändigt att lagstifta även om bolags, andelslags, förenings eller annan sammanslutnings och stiftelses rätt att på lega besitta jord.

För det andra stadgas i § 2 endast, att avtal om lega av jord, som upprättas med person i avsaknad av åländsk hembygdsrätt, är ogiltigt. Det ifrågavarande däremot icke, huru ett sådant ogiltigt avtal skall undanröjas och på vems åtgärd detta skall ske. Såsom obefintligt - non scriptum - kan det ej betraktas. I kontraktsförhållandet äro nämligen endast legogivare och legotagare parter, och om dessa ömsesides upprätthålla legoförhållandet, som sålunda trots ogiltigheten framstår som ett factum, kommer lagens stadgande att bliva ett slag i luften. Landskapsstyrelsen, all-

män åklagare eller annan måste därför genom lagen tilläggas rätt att föra talan om avtalets ogiltighet och att legotagare, som i strid mot lagen tagit jord i besittning, avhyses från densamma.

För att syftemålet med lagen skall kunna nås, måste den närmare genötänkas och utarbetas, måhända i tillämpliga delar med ledning av stadgandena i lagen om utövande av lösningsrätt vid överlåtelse av fastighet i landskapet Åland. Eljest kommer den att innehålla - för att använda landskapsstyrelsens uttryck - så många kryphål, att den blir värdelös.

Även andra än här ovan nämnda synpunkter kunna givetvis framföras för att skydda landskapets intressen, men de anförda äro tillräckliga för att utskottet skall nödgas för landstinget värdsammast föreslå,

att landstinget ville förkasta lagförslaget

men

att landstinget ville giva landskapsstyrelsen i uppdrag att utarbeta och förelägga landstinget ett nytt lagförslag, varigenom ovan nämnda bristfälligheter avhjälpas och landskapets intressen bättre tillgodoses.

Mariehamn den 17 mars 1953.

På lagutskottets vägnar:

Herman Mattsson

Herman Mattsson

ordförande.

Axel Kuffschinoff

Axel Kuffschinoff

sekreterare.

Närvarande i utskottet: Herman Mattsson, ordförande, Jan Erik Eriksson, Paul Påvals, Gösta Nordman, Eliel Persson.